

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมอาหารของครอบครัวญี่ปุ่น ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) เพื่อ ศึกษาวัฒนธรรมอาหารของครอบครัวญี่ปุ่น โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครอบครัวคนญี่ปุ่นในเมือง Shiga ประเทศ ญี่ปุ่นกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 ครอบครัว ตามคุณสมบัติดังนี้ คือ

1. สมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ร่วมกัน
2. ครอบครัวมีการประกอบอาหารกิน 3-4 วัน/สัปดาห์
3. สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 วิธีปฏิบัติอาหารในเรื่องการเตรียม การปรุง การจัดเสิร์ฟ และการกินทั้งอาหาร

ประจำวันและอาหารในโอกาสพิเศษ

2. แบบบันทึกการสังเกต แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

- 2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยผู้ศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยจัดเตรียม การปรุง การจัดเสิร์ฟ และการกินอาหารในครอบครัวทั้งอาหารประจำวันและอาหารในโอกาสพิเศษ
- 2.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยการสังเกตบรรยากาศในครอบครัวและวิธีปฏิบัติในเรื่องการจัดเตรียม การปรุง การจัดเสิร์ฟ และการกินอาหารในครอบครัวและรูปแบบการกินอาหารประจำวันและอาหารในโอกาสพิเศษ ทั้งครอบครัวโดยรวมและสมาชิกแต่ละคน

3. กล้องถ่ายภาพประกอบ ตามรายละเอียดในข้อ 1.1, 1.2 และ 1.3

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารและโภชนาการ ด้านการวิจัยและด้านการสัมภาษณ์ ช่วยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและทำการปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะ
2. การหาทดลองใช้เครื่องมือ ผู้ศึกษานำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ แล้วไปทดลองสัมภาษณ์ครอบครัวชาวญี่ปุ่นจำนวน 2 ครอบครัวซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเปรียบเทียบการตอบทั้ง 2 ครั้ง และปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในประเทศญี่ปุ่น และมีผู้ช่วยอีก 2 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา รายละเอียดของวัฒนธรรมอาหารของครอบครัวกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์

การพิทักษ์สิทธิ

ก่อนการสัมภาษณ์ และสังเกต ผู้ศึกษาได้อธิบายให้ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างเข้าใจการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ และใช้ในการศึกษาโดยภาพรวมเท่านั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าใจและลงนามในเอกสารการพิทักษ์สิทธิ จึงเริ่มการสัมภาษณ์